

За Сливенски търговци преди XIX-я вѣкъ нищо не знаемъ, защото преданието не може да проникне презъ тъй отминали години чрезъ собственни имена и биографни бележки за такива. Трѣбва да се очаква, обаче, че най-много Сливенци търговци е имало въ Цариградъ, М.-Азия и Брашовъ.

Сливенци търговци сж ходили по търговия въ „Анадола“ и „Хаджилъкъ“, отъ това и много хаджии между тѣхъ. Известно е, че *Хаджи-Петъръ Моралията (Аспропотамитисъ)*, войвода въ Завѣрата (1821—7) до войводството си е билъ търговецъ на едро „по море“. Той изнасялъ отъ Сливенъ червишъ и лой въ мѣхове за Мала-Азия, а внасялъ отъ тамъ маслинено мѣсло, сжщо, въ мѣхове. И отъ тамъ, когато презъ Мартъ 1821 г. турцитѣ узнали за готвеното общо християнско възстание „Завѣра“ и почнали преследвания, той, като съзаклетникъ въ него, направо, по море, отива въ Мора (Гърция), за да вземе участие въ обявеното вече тамъ възстание като войвода.

Цариградъ билъ политично и икономично срѣдище на Турската империя. Отъ малкото известни тамъ Сливенски търговци следъ 1830 г. може да се заключи за тѣхния брой преди изселването на Сливенци въ Влашко и Русия (видни въ Цариградъ Сливенци — търговци, които се чуватъ късно до освобождението дори, сж били: Антонъ Добровичъ, х. Георги П. Х. Райновичъ, Василъ П. Стоенчевъ, Георги Зафировъ, Георги Дончевичъ, А. Д. Кантарджиевъ, Василеви, Поповъ, Ив. Стайновичъ, Василъ Чергаджи, Господинъ Данчовъ, Захиря Вичовъ, братя Гюлмезовци, — подредчици на турската войска презъ Кримската война, — Александрия Дучевичъ, Минолу, Димитъръ Добровичъ, — търговецъ на разни деликатеси и т. н.

Художникътъ *Добри или Димитъръ Пехливановъ* — *Добровичъ* ми разправяше, че около 1830 г. Цариградъ билъ пълненъ съ български, а особно Сливенски търговци. На който и ханъ да се идѣло все щѣло да се намѣри и поне единъ Сливенецъ. На Балъ-Капанъ се говорѣло все български, „Тамъ, казва той, азъ се чувствувахъ, като да съмъ въ Сливенската чаршия“. Въ 1832 г. той се срещналъ съ познатия на баща му Сливенски крупенъ търговецъ въ Цариградъ *Василъ Минчовичъ*, който ималъ за съдружникъ единъ гръкъ Димитъръ, родомъ отъ Митилинъ. Тия двамата имали собствени гемии, съ които разнасяли въ Влашко, Русия и Италия разни стоки, произвеждани въ империята, особно такива отъ гръцкитѣ острови.

Най-близо и голѣмо тържище дори до срѣдата на миналия вѣкъ за източната половина на Балканския полуостровъ билъ Трансилванския градъ *Брашовъ*. Неговото значение намалѣло тепърва следъ 1830 г., когато паракходното плуване по Дунава и по море прехвърлило цѣлата търговия на Балканския Полуостровъ по други пѣтища. Въ Брашовъ имало цѣли махли отъ гръци, македонци и българи отъ днешна